

Universitätsbibliothek Paderborn

Instrvctorii Conscientiæ R. P. F. Lvdovici Lopez Ordinis Prædicatorvm ...

In qua reliquæ materiæ quæ ad Instructionem Conscientiæ pertinent ex
Orthodoxis Ecclesiæ iudiciis & scholasticorum Theologorum, tum
Iurisconsultorum resolutionibus scitu perutiles latè & copiosè disputantur

López, Luys

Lvgdvni, 1588

An secundum beneficium, & quale recipiens maneat priuatus primo, & de.
17. casibus fallentiæ, & soluuntur argumenta in gratiam pluralitatis
beneficiorum antea posita. Cap. CIIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41259

650 Cap. CII. De priuat. accip. plura benefic. &c.

ta conscientia fructus post dictum tempus retineant. Optat autem sancta Synodus, ut reignantium necessitatis commoda aliquaratione, prout summo Pontifici videatur prouideatur.

Q. 3. ¶ Porro si quis sciscedetur beneficiorum fructus vacationis tempore, in cuius usus cedant: en sibi absolutione regatae quæstionis damus dicentes beneficiorum fructus vacationis tempore in utilitatem ecclesiarum expendi debet, vel successori fore reservandos. Alioquin in cathedralibus ecclesijs, vel regularibus, & collegiatis, si fieri contra per capitula, cōuentus, collegia, vel singulares penitentias, ipsi contra facientes tandem suspensi sunt ab omnibus, & beneficio quandiu non satisficerint, & quo usq; sanctorum patrum præstiterint, non obstantibus privilegijs, contumelias, vel statutis etiam iuramento, vel fidelis apostolicæ autoritate firmatis, cap. quia saepe de electio. thero, similis prohibito generaliter, est de omnibus ecclesijs. Vide caput præsenti de officio ordinarij, lib. sexto, & modo episcopi. & superiores in hoc capitulo sunt suspensi ab ingressu ecclesiarum.

¶ Ad hæc quoniam de applicatione fructuum temporis vacationis meminimus: nota quod ut habetur c. cum qui de præbendis libro sexto, quando aliquis viuere, & de facto nascitur possessionem alicuius beneficij, etiam quod tenuta sit nulla, quia à non habente potestate conferendi data est alia beneficia, quæ cum illo simul tenari non possunt vacare dicuntur.

¶ Aduerte tandem quod beneficiarius fructus beneficij in plures quam tres annos locare prohibetur, vel in emphyteusim dare, Clementi de reb. ecclesijs nō alien. e. Nauar. & est excommunicatus in terris, ubi quoad has penit. sum. Lat. etiā recepta est extrauagās Pauli, de quo agit Nasar. c. 25. num. copiosus.

126. &c.

25. num. ¶ An secundum beneficium, & quale recipiens maneat p. 147. uatus primo, & de 17. casibus fallentie, & solvantur argumenta in gratiam pluralitatis beneficiorum antea posita.

Q. 1.

C A P. C I I I.

¶ Voniam omnia rimanda sunt dubia vnde restitutio fructuum accidere potest, ne quid sub silencio m. 124.

beat, adhuc queritur an habens beneficium curatum, si secundum cu*m* cura recipiat, ipso iure primo beneficio priuatus maneat. Dicimus ergo statim adhibita solutione, quod talis statim procul dubio priuatus est primo, simul ac pacificam possiⁿonem secundi adeptus est, ut diffini-
ter de multa de praeben*lis*, vel quando per cu*m* stetit, quo minus haberet & nisi primum resignet in manus eius a cap. licet.
cu*m* competit, ipso iure est etiam priuatus secundo, inha-
bitusq*e* sit ad sacros ordines, & ad quodcumque benefi-
cium, cuius dispensatio ad papam pertinet per extraua-
gantem Ioannis 2. quae incipit execrabilis, quia secun-
dam Sylvestrum, verbo, Beneficium. 4. §. 5. fallētia. 17. om
ne talia beneficia vacatura, ipso iure reseruantur aposto-
l*les* sedi, & si alius disponat de eis, non valet. Hæc Ioan-
nes. 22 in extravaganti, quae incipit, Execrabilis. Concor-
dat Alberic. Habet autem hæc regula locum in priorati-
bus curatis, vbi præficiuntur religiosi, vt in cap. cu*m* singu-
la de præbend. lib. 6. mo etiam idem seruaretur etiam si
prioratus nō esset curatus, vt dicit textus in Clem. Et quia
regulares de suppl. negl. prælat. in fi. & similiter habet lo-
cam in præbendis, quando tam prima, quam secunda est
in eadem ecclesia, quia tunc ipso iure vacat prima, vt cap.
literas de concessione præbendarum, etiam si acceptaret
secundam iure annexionis, vt in Clem. fin. de præb. alias
non loquitur in præbendis secundum Vincentium, & D.
Anto. quia nō est eadē ratio sicut de beneficijs curatis,
hæc Sylvester.

¶ Armilla vero, verbo, Beneficium. §. 44. ait quod hæc
regula tenet in omni beneficio quod requirit residentiam
non absolute sed residentiam sub pœna priuationis bene-
ficij, vt si statuto, vel consuetudine hoc caueatur, in glossa
cap. gratia, de rescriptis, lib. 6. quia tunc est eadē ratio,
iustus sc̄us, quia in iure non reperitur expressum, sed in
hoc dicto postremo Armilla, & glossæ standum esse cen-
to consuetudinē, quæ vel vim obtinet legis vel interpre-
tationis est legis, sed cum dictis concordat Panorm. in cap.
viii nonnulli de cler. non resid. vnde eius sententia standum
puro, quia concordat cum Armilla & glossa, ma-
nus si consuetudo accedit, & hoc dicere est tutus.

¶ Regula supradicta est, quod habens beneficium cura-
rum,

tum , si secundum cum cura recipiat ipso iure priuatus est primo, & vacat primū, & idē de habente personatum, vel dignitatē si secundū personatum , vel dignitatē accipiū, & hic secundum Holtiensem, Ioannem Andream, & Innocentium beneficium curatum intelligitur largē, etiam de ecclesia cathedrali , seu capella curam habente parochianorum de iure , vel de facto , dummodo parochias habeat , in qua parochiale ius exerceat, sive dignitas sive officiū, sive ecclesia, sicut sunt multi archipresbyteri, archidiaconi, & decani qui nullam habētes ecclesiarum præsent, habent tamen iurisdictionem supra multa loca, sed tamen quo ad dignitates secundū aliquos intelligitur regula quādō sunt in eadē ecclesia, vt videtur collegi ex dicto cap.de multa, & per do. Ant. ibi dignitatis, aetatem & personatus secundum Innocentium fere semper accipiuntur pro codem licet secundum Holtien. in aliis quibus locis differant. Intelligendum est ergo nomen dignitatis & personatus secundum in stitutionem & constitutinē ecclesiæ, secundum etiam Ioan. And. Hæc in quam regula fallentias plurimas patitur , in quibus ipso iure non vacat primū.

^b cap.de ¶ Primò, hoc sit cum dispensatione sufficienti. ^b Secundò, secundum Holtien. quando primum, vel secundū de elect. du beneficium est curatum habitu, non actu, scilicet quia ab actu habet parochianos , vt quia derelictus est locus de elect. licet can.lib.6. Innocentius tamen, & Abbas videntur tenere contrarium. ¶ Tertiò, quando alterum beneficium non habet curam de se, sed per vniōnem alium curati. de præbendis. super eo. ¶ Quartò, quando ignorabat se habere beneficium tale , quia tunc sibi datur optio de rescriptis gratia.lib.6. ¶ Quintò, si non sciebat se illud habere de iure , & si de facto non habebat , vt quia erat spoliatus : primo stat regula secundum Vincenctum qui hoc notat in dicto cap.dudum. repetit tamen fructus primi , quos percipere poterat usque ad receptionem secundi. ¶ Sextò , quando secundi beneficij fructus alii ad tempus , ex cœla, puta papæ concessione percipit: vt de præbendis cap. si tibi concessio, quia pro tempore quo ad alium pertinent dicti fructus, non censetur vacare primum : quod tamen Henricus Boich verum esse dictum secundum

secundum Ioan. And. & Archidiac. quantum ad perceptio-
nem fructuum primi beneficij, vacat tamen quantum ad
hoc, vt postquam pacificam possessionem administratio-
nis secundi beneficij habuerit, debito tempore confera-
tur, vel locum habebit Lateranense. ¶ Septimò, fallit si
& la. de con-
secundi beneficij pacificam possessionem administratio-
nis non habuerit, nec per eum stetit quin haberet, quia
tunc non vacat primum, secundum Hostien. Innoc. Henri,
& est textus in Clem. si plus de præben. ¶ Octauò,
fallit in episcopatu, secundum. Innoc. in cap. cum nostris.
conce. præbendæ, quem sequitur dominus Ant. &
Ioan. Andri. & Imola, in Clementina grande. de rescrip. &
fuit textus. 7. q. 1. in verbo, Carebit, quod est verbum fu-
rit temporis, & sic videtur requiri sententia. glossa tamē
in cap. relatio. 21. q. 1. tener quod regula in episcopatu nō
fallit, sed primum est verius, quia non vacat per adeptio-
nem secundi beneficij, siue sit superius, siue inferius, siue
eque, cum episcopatui expresse, vel tacite renuntiare
non possit, sine licentia papæ de translatione episcopi
inter corporalia.

¶ Sed an idem sit dicendum de quocunque alio bene-
ficio, quod quis cum alio non potest tenere nisi dispense-
tur, felicit quod in illo regula fallat queritur, nam summa
Angelica ait regulam fallere, quia tunc non vacabit
primum, per receptionem huiusmodi secundi, sed certe
auctore Syluestro quem sequimur in hac parte hoc patet
esse falso ex ratione, quam assignant dicti doctores.
Item quia secundum hoc, per prædictam regulam non
vacarent nisi beneficia insufficientia, quia nullum suffi-
cientis potest teneri cuim alio superueniente nisi dispen-
satione. Vincentius autem ponit alios duos casus super ca-
pudum. ¶ Non o. igitur fallit regula, vt notat Bernar.
in cap. dudum. in beneficijs vnitis, vel dependentibus, vel
commendatis, vnde si secundum curatum quis adipiscitur
per viam annexionis, quia est annexum non curato, non
vacat primum curatum de præbēdis super eo. lib. 6. ¶ Deci-
mo, fallit secundum Vincentium si colore, & non animo
beneficij perpetui, recepit secundum, quia posset tunc pœ-
nitere. 11. q. 6. si quis libellos de pœnit. dist. 1. diuortium.
Item si in continentis sit deicetus. ¶ Undecimò, fallit si
secundum

c cap. Nul
la. de con-
ces. præb.

secundum recipit in episcopatu alieno sine licentia sui episcopi, à quo repetitur, quia quamvis priuatus sit primo quantum ad se, non tamen quantum ad praefatum suum, si sine licentia ipsius trahit quod animaduerit Ioan. 21.q.11. si quis iam translatus. Et concordat Gof. & Hosten. ¶ Decimò secundò fallit regula in eo, qui de proprio expensas fecerat in primo, proprias quas competib[us] sibi rerentio primi, secundum Ioan. de Lig. Do. Ant. & dominum Abbi per tex. 12.q.4. quicunque. Et sufficit rati expensas esse utiliter acceptas, licet deinde torum penes à casu secundum Ioannem Andream in cap. ex parte de conf. vt quia domum factam statim ignis combussit, his infert dominus Abbas, quod si clericus moritur in statu, h[ab]et repere potest expensas, quas fecerat in beneficio, sed hoc intelligit Sylvestr. si expendisse de bonis sui patrimonij, & hoc de expensis factis ante receptione secundi. Secùs de factis postea. In statuta de rerum divisione. §. certe. ¶ Decimò tertio fallit etiam in eo qui protestatur, quod primum dimittere non vult, quia tunc fatur agi prælatus sibi concedens secundum: & posset in hoc casu locum habere Conci. Lateranense, scilicet quod non tenet collatio secundi. ¶ Vnde secundum Holthensem d. cap. quia si quis recepit secundum minus pingue, non videatur pri- nonnulla de munum vacare, cum non videatur habere animum defensio c. eric. non resid. di primum propter secundum, & maximè cum errant arg. distin. 74. q. norundam qui licet hanc opinionem vera in scholis dicat, faretur tamen eam esse falsam in iudicij, & in curia non seruari. extra hos casus qui retinere primum contendit, etiam secundo priuabitur, in dicto cap de multa. Hodie tamen ut dicere cœpimus per extravagatum Ioannis. 22. quæ incipit, Execrabilis. Si recipiens secundum primum, quo priuatur, absque morte dispendio, verbo vel facto in manibus ordinarij, sub testimonio publico nō dimittat, priuatus est secundo, & inhabilitat a sacros ordines, & beneficia. Hęc omnia Ioannes Andreas in noue, super cap. de multa. exceptis his quæ ponuntur ex Henrico de Boich. ¶ Decimò quartò addi potest calles quando quis acceptaret secundum per calorem iracundia secundum Ioannem Andream, & Antonium de But. fac glos. in cap. ex literis de diuort. quæ vult, quod confessio ex iracundia

titacundia facta non praejudicet. ¶ Decimò quinto
ille regula, quando acceperat ad tempus puta donec ali-
erfuerit beneficio prouisum secundum Petrum Ancha-
num, capitulo primo de consuet.libro sexto , exempli
gratia, dicit statutum quod mortuo episcopo archipres-
ter administraret iurisdictionem spiritualem eius, donee
dus fuerit creatus. ¶ Decimò sextò fallit regula, vbi ha-
bitant beneficia curata, confertur aliud curatum , non
autem fide dispensationis , quia nec valet collatio ultimi,
ne vacant priora.de officio ordinat.libro sexto , quod
procedere ait Sylvestris.Si secundum beneficium acce-
puit tantum, possessionem eius minime nactus , quia si
cum fuisset nactus, vacarent priora , vt in Clemen.si plus
res de praebendis nec tamen in hoc casu valeret collatio
ultimi, & ita hanc materiam intelligit glosa in dicta Cle-
menzia. ¶ Decimò septimò fallit in casibus , in quibus in-
tendit habere plura beneficia curata, de quibus in-
capitulum de electi.el.2.cum glossa verbo intitulatam,
supra in principio.Quicunque igitur præter hos casus
accipi personatum, aut dignitatem , seu officium vel be-
neficium habet curam animarum, si ante obtinebat simi-
le, cum sit priuatus primò postquam possessionem obti-
nuit de secundo , vel per eum stetit quominus obtineret;
teneat absque mora dimittere primum in manibus ordi-
nat, in cuius episcopatu hoc fuerit.Alioquin & secun-
dum est priuatus ipso iure, & non solum ad sacros ordines:
sidi etiam ad omne aliud beneficium est inhabilis , & vt
prefati sumus iterumq; reperimus.& omnia talia vacatu-
m beneficia ipso iure referuantur Apostolicæ sedi , & si
dilectus disponat de eis non valet, vt patet in predicta extra-
taganti execrabilis.

¶ Ad argumenta igitur in principio allata pluralitatē
beneficiorum contendentia iustificare respondentes, pri-
mum sic diluimus, negando , quod si aliqua consuetudo
moletur in contrarium sine iusta causa , & dispensatione
obtinendi plura beneficia in titulum divisa, eam esse licitā
consuetudinem, quatenus est contra ius naturale, sed pos-
sus esse abusum.Dicimus quod si ea possidentes aliter
quam iura concedunt, tolerantur,id per patientiam fit si-
conciat aliqui peccatores per patientiam impunitiles
irrelinquuntur

relinquuntur in foro exteriori, sed non sunt sustinendi in
foro Dei, id est conscientiae.

¶ Ad secundum quando arguitur ex parte officiorum
secularium, quorum plura per reges solent eidem officiis
licitè aggregari, ergo eodem modo licebit in beneficiis
ecclesiasticis: dicimus ipsam in promptu oblatam dispa-
ratatem secum afferre argumenti conspicuam solutionem,
tum quia non est eadem ratio, quia beneficia ecclesiastica
magis exactam, & continuam residentiam postulant, qua
officia secularia, tum quia officia temporalia habent
rum dominum temporalem in terra nempe rempul-
cam, aut principem eius vices gerentem. Nam princeps
officiorum suae domus saltem est dominus, nullusque
prohibetur pro libito ex his vni plura tribuere, atque
cedere, pluraque suae domus munia in vnum adunatae offi-
cialem: sicut etiam contingit in casu, quo ducissa potius
ducatu, nubat duci potenti alio ducatu, iam primogeni-
tus filius eorum in duplicis ducatus succederet statim, &
dignitatem, & iuste quidem. Fatemur autem quod & pro
nobis facit, quod si rex in his officiis, in quorum distribu-
tione iustitiam distributiuam in republica seruare tene-
tur, eam non seruet, nempe quia plura eorum in vnum
sine causa, & meritis, coaceruat, quia tunc alijs digniori-
bus irrogat iniuriam, non immunis in hoc facto ita pec-
cato. ¶ Si vero talia sint in republica officia, que non ve-
niant distribuenda à rege ex vi iustitiae distributiuam mul-
titates peccabit contra iustitiam communiatum plura ei-
dem, vel indigno si aggreget, quia inde repuplica par-
atur iniuria, cum certum sit non ita regulariter bene gu-
bernari in pluribus officiis per vnum, sicut per plures.

¶ Igitur pro regula sit constanti ratione naturali si-
mata, quod tam in temporalibus, quam in spiritualibus
officiis nemo plus muneris, quam possit implere potest
subire: quia & dominus hoc significasse aliqualiter videt
ur, dum astruit neminem exacte posse duobus dominis
seruire. Vnde sicut qui uno beneficio indigens iudica-
tur, & est non potest illud suscipere: sic si dignus est tan-
tum, & idoneus duntaxat ad paruum officium, vel ben-
eficium, non potest adire arduum, aut magnum, suisque
humeris impar, ita si solum par sit viribus, & industria, &

dignus

dignus ad vnum, non potest sibi præripere, aut præoccupare duo.

¶ Ad tertium vero argumentum sic eius soluimus bitembrem obiectionem, quando arguitur, ista pluralitas beneficiorum prohibita est, vel propter excessum stipendiij, aut propter excessiuam curam animarum, quæ ab uno solo suscipitur, quia dicimus non tantum excessuum stipendium, quod unus solus fert huius prohibitionis causam esse, sed curam animarum excessiuam, & vnius humeis imparem huius prohibitionis potissimum esse rationem. Quia per se loquendo rationis dictam dicitur, quod vnum officium, seu beneficiū debeatur vni sicut vni corpori vnum debetur caput, & quod duobus debeatur duo. Per accidēs vero accidit, quod licet interdum ex aliqua iustificante circunstantia vni tribuantur duo; vnde cōtingere casus potest, quod licet beneficiarius aliquis potiatur præbēda quotannis reddenti mille aureos, qui tamen illicite obtineret quatuor præbendas omnes simul minorates redditus nep̄e soli octoginta aureos dumtaxat, nec huius differenziæ alia redditus ratio, quā quod ista est vna præbenda, & aliae sunt plures.

¶ Si autem episcopatus, aut præbendæ pinguissimæ sint, ad prouidentiam Papæ spectabit id prospicere, an bono ecclesiæ expedit talium episcopatum, vel præbendarū diuisio, sicut ecōtra an ex pluribus episcopatibus vnu, vel ex duabus præbendis vnam conflare conduceat id discernere eiusdem summi Pontificis est munus. Poterit tūc ex iusta cōcurrente causa diuidere vel ynire. Itaque vnio beneficiorum, ut contingit, fit dupliciter, quia aut talis vnio fit in beneficio, aut fit in persona, seu ad vitam. Primam quidem vniōne Papa facere potest si expedit, quod si sine causa fecerit, facta tamen tenebit. Si tamen sic vnio nem secundam in persona sine causa fecerit, ut prædictimus, & quoad fructus, & quatenus est contra ius naturæ non sustinetur in foro conscientiæ. Quare ea plura beneficia sine causa possidens, non manet tutus in conscientia, sicut etiam securus in conscientia non manet ille caturus, yr antea diximus, qui curam habens animarum non residet sine causa iusta à residentia excusante, & etiam si mille se velit dispensationibus protelare, non est absolutus,

T uendus,

658 Cap. CIIII. De solutione argumentorum, &c.

vendus, etiam si conqueratur. ¶ Si autem beneficium obtinet simplex exigens residentiam dum sit alicuius momenti, si ei sufficienter non inservit per se, vel per alium, nec etiam absolutione est dignus, quare sibi merito est deneganda. Si vero beneficium simplex sit, iam memini me dixisse in hoc casu, quod si substituerit aliud dignum, ita ut nullum ecclesiæ detrimentum inde sequatur, quis non sit in hoc omnino excusandus, quia de hoc non potest tam certo constare, tamen in hoc casu non videtur illi neganda absolutio: quia tunc per vicarium idem in simplicibus deseruire non ita videtur esse exegere mortale, & tunc haber maxime locum dispensationis episcopi, vel Papæ, & si ecclesia non reclamat. Quod huc fuerint antea à nobis dicta haec rursus hic consulto explogamus, ut memorie altius infigantur rursus repetimus, quod sicut secundum Concilium Tridentinum prærogativum super percipiendi fructibus in absentia causa est per episcopum approbanda, sic me consuli, & aliorum causa non residendi, & an recte prouiderint per vicarium erit examinanda & probanda, quia alioquin cetera est quisque iudex in propria causa.

¶ Sed & de canonicis, & choro ad dictis & habentibus in ecclesijs cathedralib⁹ vel collegiatis canonicatus, dignitates, prebendas, portiones, quoniammodo vigore curulis statuti, aut consuetudinis ultra tres menses abscessis non licet quotannis, iam diximus ex Concilio Tridentino, sessione vigesima quarta, capitulo decimo secundo, & sub qua pena eis residere praecipiatur, vide ibi ubi denuo tabis, concilium ibi adjicere quod distributiones, qui latutis horis interfuerint, recipiant, reliqui quavis collatione aut remissione exclusa his careant iuxta Bonifacij, sed oppositum retro ex Nauarro dixeramus.

¶ At vero maximè memorie commendatione dignum quod eod. cap. adiicit concilium, scilicet quod omnes per se, & non per substitutos diuina compellatur obire officia, & episcopo celebranti, aut alia pontificalia exercemti assistere, & inservire, atque in choro ad psallendum instituto, hymnis, & canticis Dei nomen reverentur deute distineturque laudare. Quare nec tam liberè cum his predictis beneficiatis ad haec officia deputatis super eorum

dona

non residentia per se potest episcopus dispensare, nisi forte quia ibi in fine adiungit concilium in hęc verba, interea episcopus non minus quam cum duobus canoniciis, quorum vñus ab episcopo, & alter à capitulo eligatur, in his quæ expedire videbūtur, poterit prouidere, prouidear episcopus cum prædictis duobus canoniciis, an ille qui per alium residet sufficienter satisfaciat sine læsione diuini cultus, aut ecclesiæ, alias non essent isti tam turi conscientia, cum secundum concilium Tridentinum compellendi sint sua ministeria per seipso obire.

{ An parochiam nactus ad sacerdotium promoueri non intendens, aut de hoc dubitans, aut hoc conditionaliter proponens tenetur restituere fructus, & quid de postea intendeute, & si sit idem iudicium de alijs beneficijs.

C A P. C V.

Am cætera ad materiam de fructibus attinentia dubia prosequentes, illud haud intellectu facile primò hic agendum proponimus, scilicet, an qui parochiale natus est ecclesiam ad sacerdotium promoueri non intendens, ex hoc defectu intentionis, restitutioni fructuum obnoxius fiat. Placet autem, antequam qualem difficultatem hęc quæstio præferat, aperiamus, verba summaria textus commissa de electione in 6. prout in summariorum subiecto. Quatuor enim iste textus edicit, seu insinuat. Primo quod quo ad pœnam priuationis rectoris parochialis ecclesiæ non promoti, requiritur quod annus integer sit complerus. Secundo quod annus ille non currit iuste impedito. Tertiò quod post priuationem ecclesia eidem conferri non potest. Quartò quod non promotus si eo animo receperat ecclesiam, vt fructus anni perciperet, tenetur ad restitutionem ipsorum, & qui eæ mente contulit ecclesiam, tenetur seruare indemnum. Vbi in textu quoque hęc verba habentur, cæterū si promoueri ad sacerdotium non intendens parochiale rem ceperis ecclesiam, vt fructus ex ea per annum percipias ipsam postmodum dimissurus, nisi voluntate mutata promotus fueris, reneberis ad restitutione fructuum tandem, cum eos ceperis fraudulententer.

T 2. ¶ Verbis